

Ελένη Πετάση

17/11/2014

Ο Γκέοργκ Μπύχνερ, λίγο πριν πεθάνει σε ηλικία 24 χρονών, ήδη άρρωστος και καταπονημένος από διώξεις για τις πολιτικές του πεποιθήσεις, γράφει τον «Βούτσεκ» (1837), ένα ημιτελές έργο που αποτέλεσε σταθμό για τις απαρχές του σύγχρονου θεάτρου, διαβάζεται σήμερα σαν προάγγελμα του τωρινού αδιεξόδου, βασίζεται σε πραγματική ιστορία, υπογραμμίζει την υπαρξιακή ματαιότητα των ανθρώπων και εγκολπώνεται τη βία αναγορεύοντάς την σε υπέρτατη αξία. Ένα έργο που για πρώτη φορά στην ιστορία της δραματικής λογοτεχνίας «παίρνει τα πρόσωπα από τα χαμηλότερα σκαλοπάτια της κοινωνικής κλίμακας και τα κάνει κεντρικούς ήρωες μιας τραγωδίας», όπως επισημαίνει ο Jean-Louis Besson στο κείμενό του «Μια τραγωδία της ταπεινής ζωής».

Σε έναν κόσμο χωρίς Θεό, λοιπόν, ζει ο Φραντς Βούτσεκ, ένας παρίας, πνιγμένος στη φτώχεια, συνθλιμμένος από τους εξουσιαστές του, που στην καθημερινότητά του ξυρίζει υποτακτικά το λοχαγό του και γίνεται πειραματόζωο για να βγάλει λίγα χρήματα παραπάνω. Μοναδικό του καταφύγιο η όμορφη σύντροφός του και μητέρα του παιδιού του, Μαρία. Και όταν αυτή τον απατά, αντί να εξεγερθεί ενάντια στους καταπιεστές του, στρέφεται ενάντια στον ίδιο του τον εαυτό και τη σκοτώνει.

Ο Μπύχνερ, αν και τόσο νέος, γνωρίζει τι σημαίνει εξευτελισμός, εκμετάλλευση και βία από το σύστημα, σε τέτοιο βαθμό μάλιστα που να οδηγεί στην παράνοια. Η παράσταση του Σάββα Στρούμπου ενστερνίστηκε απόλυτα το νόημα του έργου και μέσα από τη συνθήκη του σωματικού θεάτρου απέδωσε εξαιρετικά «την έκρηξη απόγνωσης και την κραυγή αγωνίας» αυτού του θρυμματισμένου ατόμου. Ο δικός του Βούτσεκ (στην καλή μετάφραση της Ιωάννας Μεϊτάνη) δεν συμβολοποιείται ούτε απομονώνεται σαν μοναδική διασαλευμένη περίπτωση, αλλά κυρίως καταγγέλλει τους εξουσιαστικούς μηχανισμούς

που διαμορφώνουν τον άνθρωπο σε ανδρείκελο, ικανό να μετατραπεί από θύμα θύτης.

Ο φλεγόμενος Βούτσεκ του Ηλία Μελέτη, η αισθησιακή Μαρία της ταλαντούχας Ελεάνας Γεωργούλη, ο στιβαρός λοχαγός του Δαβίδ Μαλτέζε και η εντυπωσιακή Δέσποινα Χατζηπαυλίδου στον τριπλό ρόλο της (Αντρές, Γιατρός, Θεατρίνος), όλοι τους ασκημένοι στο σωματικό θέατρο, ανταποκρίνονται απόλυτα στις απαιτήσεις της σκηνοθεσίας.